

túl hosszan. Az épület Ny-i kiterjedésének megállapítására nem volt módunk, ennek nyomait a pince 20. század második felében keletkező belső osztófalainak alapozása tüntette el végleg.

Megfigyelhettük azonban az építmény egyenes K-i zárásának indítását, és falainak kiszedett alapozását. A rom környezetében előkerült keletelt sírok tanúsága szerint kisebb méretű, egyenes szentélyzáródású középkori (plébánia)templom maradványaira bukkantunk. A templom falain belül több helyen, azokkal párhuzamosan futó, szabályos jelenségeket is megfigyeltünk, amelyeket korábbi templom falkiszédésének vélünk.

A leírt maradványoktól K-re sekély, kő-tégla falalapozás részletei kerültek elő, amelyek a mai kastély falaitól függetlenül, a templom Ny–K-i irányához hasonló tájolású, téglalap alaprajzú önálló építményhez tartoztak.

A templom maradványait az ásatás befejezése után geotextíliával és homokkal fedtük be, az új pince burkolaton való bemutatásuk a turisztikai fejlesztés programjában szerepel.

A megmaradt templomfalak közvetlen közelében, illetve azoktól K-re 36 sírt tártunk fel. A sírok zöme a templom egykori belső terében volt, csak kettő ismert a templom körüli temetőből. A szuperpozíciók száma, a templom belsejébe eltemetett sok egyén a temető intenzív, hosszan tartó használatára utal. A későbbi értékelést erősen megnehezítő tényező, hogy a pince építések a sírok nagyobb részét kitermelték, feltárni csak a legmélyebbre ásott temetkezéseket lehetett, ráadásul a közelmúltban végzett gombamentesítés során további sírok is elpusztultak. A legtöbb sírban megfigyelhetőek voltak fakoporsó maradványai, de viseleti tárgy csupán egy helyen került elő, egy kis karikagyűrű. A sírföldből kevés késő Árpád-kori kerámiát sikerült eltennünk. Ezek, továbbá az egyik koponya homlokán körbefutó fémcsiszolás miatt is azt feltételezzük, hogy az Árpád-kori eredetű, egyszer talán átépített plébániatemplomot hosszan, akár a török időkig is használhatták. Biztosabb datálásra a leletkörülmények miatt nem lesz lehetőség.

A kastély homlokzatai mellett, illetve az épület közvetlen környezetében ásott árkok egyrészt sekély mélységűk, másrészt az érintett területek közelmúltbéli közműfektetéssel való bolygatása miatt csak kevés érdemi információval szolgáltak. A kastély főépülete mellett a korábbi, 1700 körül épült fogadó pincefalait és az ahhoz tartozó nyílásrendszert figyelhettük meg.

A belső díszudvar és a teljes kert felülete a felső 70–80 cm, helyenként 100 cm mélységig erősen bolygatottnak bizonyult, akadtak ennél mélyebb közművek is (a legnagyobb átmérőjű a majdnem teljes területet É–D-i irányban átszelő épített közműcsatorna). A megfigyelésekkel a nagymértékű bolygatottság ellenére is jelentős információkat nyertünk. Gyorsan kiderült, hogy a 19–20. századi kert sétányainak és díszítő elemeinek jelentős nyomai maradtak, előkerült a felső és alsó kert határán álló díszlépcső alapozása, a két oldalsó korlát in situ alsó közeleivel.

Meggyőződésünk, hogy az egykori hatvani vár védműveinek maradványai a mai kert területén megvannak, legvalószínűbben az alsó kertrészben kereshetők. A kertben folytatott földmunkák a régészeti megfigyelések során észlelt bolygatás mértéke, a kis kiterjedés, és sekély mélység miatt sem tehettek kárt a régészeti jelenségekben, ezért megelőző feltárást csak a belső díszudvar területén tartottunk szükségesnek végezni. Itt egyrészt a 2012-ben feltárt hódoltság-kori gödör, az ép rétegsorok kecsgettettek régészeti eredménnyel, másrészt a területen áthaladó közműárok tervezett mérete (kb. 3 m széles, 140 cm mély) indokolta a kiterjedtebb kutatást.

A feltárás a legnagyobb közműmélységnél (140 cm) kissé mélyebben (160 cm) történt meg, a terület két pontján a boly-

gatatlan altalajig tártunk fel szondákat.

A legjelentősebb eredmény egy hódoltság kori leletanyaggal keltetett járószínttel/építési szinttel rendelkező épületrészlet feltárása volt. Az építmény teljes egészében a földmunkával érintett területen kívül esik, a belső díszudvar ÉNy-i negyedében lehet, az É-i kerítéstől D-re, mi az agyagba rakott kőből épült ház/műhely magasan álló K-i végfalát találtuk meg. Teljes feltárására, mivel nem volt veszélyben, nem került sor.

Az épület előkerülése bizonyíték arra, hogy a hódoltság kori vár egyes objektumai a vártnál jobb állapotban és nagyobb ép-ségben meglehetnek a vastag feltöltődésben.

A kastély mai belső díszudvara, a kastélyépület helye a megelőző feltárás tanúsága szerint egykor a középkori, kora újkori vár középső része lehetett. Az itt egykor álló épületek, és jelenségek szerencsére nem pusztultak el maradéktalanul a kastély építése során, és a jövőben ezek tovább is kutathatóak lesznek.²⁴

JANKOVICS NORBERT

Hegyfalu, Berek- alja I., Kapusi-úti-dűlő I. (KÖH 67169)

(Vas megye) B, LT, Á

A 2012–2013-ben végzett feltárástól összefoglalóan lásd: Hornok Péter – Tóth Gábor: Újabb adatok La Tène-kori sírkerületek hazai előfordulásához. Kelta temetőrészlet Hegyfalu határában. (Előzetes beszámoló) In: Kvassay Judit szerk.: Régészeti kutatások Magyarországon 2011–2014. Budapest 2016, 120–134.

85. Hegyfalu, Kossuth Lajos u. 21. (KÖH 85879)

(Vas megye) Ró?, Á?

2013. november 22-én bejelentést kaptunk arról, hogy a hegyfalui plébánia épületénél (hrsz. 348) közműárok ásása közben emberi csontokat találtak. A következő munkanapon dr. Bek Tamás régészeti felügyelővel együtt szálltunk ki a helyszínre, ahol megállapítottuk, hogy egy régészeti korú csontvázas temetkezést bolygattak meg. A leletmentés során a mai felszíntől mért 70 cm-es mélységben – mely az árok legmélyebb pontja volt – Ny–K 120-300° tájolású, hátton fekvő, nyújtott helyzetű, koporsóban eltemetett, jól megtermett férfi vázának részletét bontottuk ki. A váz a kulcsontig a közműárokkal bolygatott, térdtől lefelé épületfal tette lehetetlenné a bontást. A vázcsontok felszedése során a bal kéznél egy vaskés került elő.

A temetkezés kora bizonytalan. A sírhely templomtól való 70 m-es távolsága és a melléklet alapján Árpád-kori is lehet, azonban a falu területén irodalmi adatok szerint az 1930-as években megfigyelt római út és ugyanolyan korú temetkezések előkerülése a sír római korra való datálása mellett szól. A korhatározás pontosításához további kutatások szükségesek.

Munkatársak: Kőszegi Ádám régésztechnikus, Isztin Gyula régésztechnikus-geodéta és Körmeny Tibor geodéta.

PAP ILDIKÓ KATALIN

²⁴ Részletes publikáció: Jankovics N.: Középkori templom a barokk kastélyban. In: B. Gál E. szerk. A hatvani Grassalkovich-kastély. Hatvan 2014, 5–24.